

สถานการณ์อุตสาหกรรมเหมืองแร่ของไทยปี ๒๕๕๓ และแนวโน้มปี ๒๕๕๔^๑

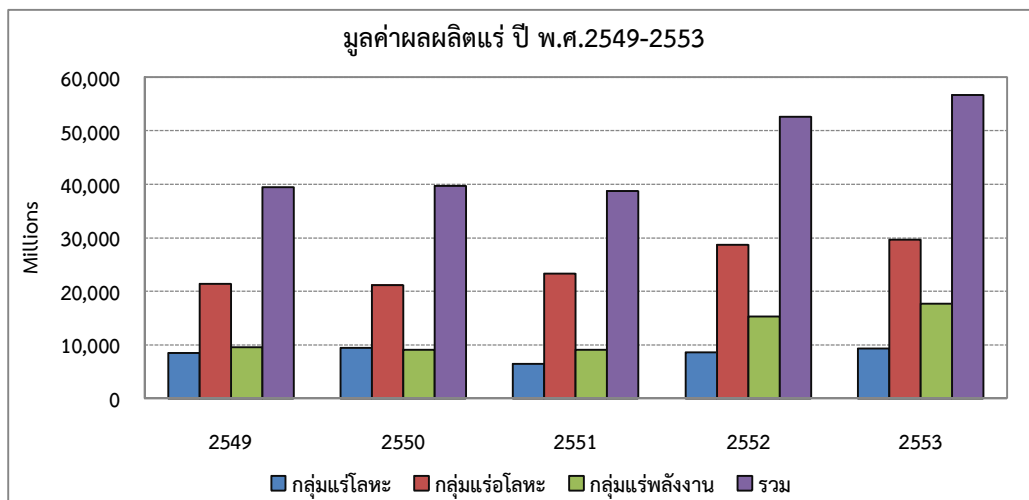
บุญญวัฒน์ ขุนอินทร์
สำนักเศรษฐกิจและความร่วมมือระหว่างประเทศ

๑. การผลิต

ในปี ๒๕๕๓ ประเทศไทยมีการผลิตแร่กว่า ๔๐ ชนิด มีมูลค่าผลผลิตประมาณ ๕๖,๖๑๕.๖ ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๗.๖๑ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๒ ที่มีมูลค่าผลผลิตประมาณ ๕๒,๖๑๑.๘ ล้านบาท โดยแบ่งเป็นผลผลิตแร่จากกลุ่มแร่โลหะ ๒๙,๕๙๑.๔ ล้านบาท กลุ่มแร่พลังงาน ๑๗,๖๖๓.๔ ล้านบาท และกลุ่มแร่โลหะ ๙,๓๖๐.๘ ล้านบาท โดยแร่ที่มีมูลค่าผลผลิตสูงที่สุด คือ ถ่านหินลิกไนต์ ๑๗,๖๖๓.๔ ล้านบาท รองลงมา คือ หินปูน ๑๔,๘๑๖.๘ ล้านบาท ยิปซัม ๕,๒๒๔.๔ ล้านบาท แร่ทองคำ ๕,๐๓๓.๘ ล้านบาท และแร่สังกะสี ๒,๐๙๙.๒ ล้านบาท ตามลำดับ (รูปที่ ๑)

รูปที่ ๑ มูลค่าผลผลิตแร่ของไทย ปี พ.ศ.๒๕๔๙-๒๕๕๓

หน่วย: ล้านบาท

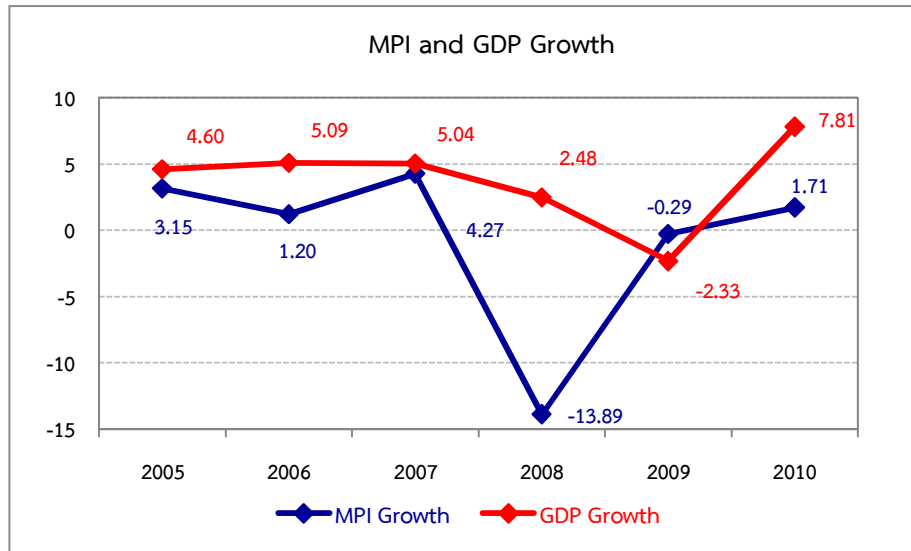
ที่มา : สำนักเศรษฐกิจและความร่วมมือระหว่างประเทศ

เมื่อพิจารณาในแง่ปริมาณการผลิตพบว่าดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมเหมืองแร่ (Mining Production Index: MPI)^๒ ในปี ๒๕๕๓ ขยายตัวจากปี ๒๕๕๒ ร้อยละ ๑.๗๑ แสดงให้เห็นว่าแนวโน้มสถานการณ์การผลิตแร่ปี ๒๕๕๓ ดีขึ้นเล็กน้อยตามภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่กลับมาขยายตัวได้ดีอีกครั้งหลังจากหดตัวในช่วงก่อนหน้า (รูปที่ ๒)

^๑ ความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความฉบับนี้เป็นเพียงความเห็นส่วนตัวของผู้เขียน มิได้สะท้อนถึงความเห็นของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่แต่อย่างใด

^๒ ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมเหมืองแร่ (Mining Production Index) เป็นดัชนีที่คำนวณโดยใช้สูตรตามแนวคิดของ Laspeyres Price Index ถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าผลผลิตแร่โดยใช้ปี ๒๕๔๘ เป็นปีฐาน ผู้สนใจสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จาก จรินทร์ (๒๕๕๓), ดัชนีผลผลิต แรงงาน และผลิตภาพแรงงานของอุตสาหกรรมเหมืองแร่

รูปที่ ๒ อัตราการขยายตัวของดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมเหมืองแร่และ GDP ปี พ.ศ.๒๕๔๘-๒๕๕๓

ที่มา : สำนักเศรษฐกิจและความร่วมมือระหว่างประเทศ

เมื่อจำแนกการผลิตตามกลุ่มแร่พบว่า แร่โลหะที่มีผลผลิตสูงที่สุด ได้แก่ แร่เหล็ก ๐.๙๗ ล้านตัน แร่สังกะสี ๐.๑๕ ล้านตัน แร่เงิน ๑๗.๕๖ ล้านกรัม และแร่ทองคำ ๔.๐๕ ล้านกรัม แร่โลหะที่มีผลผลิตสูงที่สุด ได้แก่ หินปูน ๑๓๑.๘๐ ล้านตัน หินบะซอลต์ ๑๒.๔๙ ล้านตัน และยิปซัม ๑๐.๐๘ ล้านตัน ส่วนกลุ่มแร่พลังงานสามารถผลิตได้เพียงชนิดเดียว คือ ถ่านหินลิกไนต์ ๑๘.๔๐ ล้านตัน (ตารางที่ ๑)

ตารางที่ ๑ ปริมาณผลผลิตแร่ของไทย ปี พ.ศ.๒๕๔๙-๒๕๕๓

หน่วย : ตัน

	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓
แร่โลหะ					
แร่เหล็ก	๒๖๔,๒๘๙	๑,๕๕๔,๘๖๐	๑,๗๐๙,๗๕๐	๖๑๖,๓๙๙	๙๖๙,๙๓๗
แร่สังกะสี	๒๑๔,๐๒๓	๑๗๖,๐๔๒	๑๑๘,๗๓๙	๑๘๓,๒๘๘	๑๔๖,๔๗๐
แร่แมงกานีส	๑,๐๐๐	๙,๕๐๐	๑๑๑,๐๐๐	๖๔,๙๓๐	๕๐,๔๕๐
แร่เงิน (กรัม)	๑๑,๒๔๐,๐๐๐	๗,๗๒๗,๑๖๑	๕,๔๖๕,๔๗๙	๑๖,๒๖๓,๔๑๘	๑๗,๕๕๘,๔๗๓
แร่ทองคำ (กรัม)	๓,๔๗๐,๐๐๐	๓,๔๐๑,๓๘๔	๒,๗๒๑,๑๔๖	๔,๘๖๖,๑๓๓	๔,๐๔๕,๕๖๗
แร่โลหะ					
หินปูน	๑๔๙,๔๗๐,๘๙๗	๑๕๑,๒๐๑,๕๗๕	๑๓๑,๓๓๓,๒๕๐	๑๓๐,๓๑๗,๒๐๓	๑๓๑,๘๐๓,๘๐๙
หินบะซอลต์	๙,๗๐๑,๕๔๓	๙,๙๔๒,๖๘๙	๘,๘๗๗,๕๕๒	๑๐,๓๕๙,๓๗๔	๑๒,๔๘๙,๒๐๑
ยิปซัม	๘,๓๕๔,๙๐๑	๘,๖๔๓,๓๙๑	๘,๕๐๐,๔๐๑	๘,๖๓๑,๗๙๗	๑๐,๐๘๓,๗๙๕
ดินซีเมนต์	๐	๑๑๖,๑๘๒	๓,๗๕๓,๖๑๗	๔,๘๙๔,๓๒๙	๘,๒๕๐,๗๓๘
หินแกรนิต	๔,๔๗๐,๘๗๔	๕,๒๓๙,๔๓๕	๕,๒๐๐,๔๐๘	๕,๒๑๖,๖๕๖	๕,๒๖๔,๖๒๑
แร่พลังงาน					
ถ่านหินลิกไนต์	๑๙,๐๗๐,๖๐๘	๑๘,๒๓๙,๑๗๖	๑๘,๐๙๕,๓๓๕	๑๗,๗๕๘,๘๖๑	๑๘,๓๙๙,๓๙๙

ที่มา : สำนักเศรษฐกิจและความร่วมมือระหว่างประเทศ

๒. การใช้

สินค้าแร่มีลักษณะเป็นอุปสงค์สืบเนื่อง (Derived Demand) เนื่องจากสินค้าแร่ถูกใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่องหลายประเภท เช่น การผลิตไฟฟ้า อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ อุตสาหกรรมก่อสร้าง อุตสาหกรรมเซรามิก อุตสาหกรรมแก้วและกระจก เป็นต้น ดังนั้นเมื่ออุปสงค์ของสินค้าในอุตสาหกรรมต่อเนื่องดังกล่าวเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้อุปสงค์ของสินค้าแร่ที่เป็นวัตถุดิบเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ในทางตรงกันข้ามหากอุปสงค์ของสินค้าในอุตสาหกรรมต่อเนื่องดังกล่าวลดลงจะส่งผลให้อุปสงค์ของสินค้าแร่ที่เป็นวัตถุดิบลดลงเช่นเดียวกัน แต่การหาอุปสงค์สินค้าแร่จากแนวทางดังกล่าวมีความยุ่งยากและต้องใช้ข้อมูลจำนวนมาก จึงต้องใช้ ปริมาณการบริโภคแร่ภายในประเทศ (Apparent Consumption) เป็นตัวแทนของอุปสงค์สินค้าแร่หรือ ความต้องการใช้แร่ภายในประเทศ โดยคำนวณได้จากสมการที่ ๑^๓

$$\text{ปริมาณการใช้แร่} = \text{ปริมาณการนำเข้า} - \text{ปริมาณการส่งออก} \dots\dots\dots(๑)$$

สินค้าแร่ที่ผลิตได้ในประเทศเกือบทั้งหมดจะถูกใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่องภายในประเทศ ในปี ๒๕๕๓ สินค้าแร่ที่มีปริมาณการใช้สูงที่สุด คือ หินปูน มีปริมาณการใช้ ๑๓๐.๖๑ ล้านตัน ใช้ในอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ รองลงมา คือ ถ่านหินลิกไนต์ มีปริมาณการใช้ ๑๘.๑๒ ล้านตัน ใช้ในการผลิตไฟฟ้า หินบะซอลต์ มีปริมาณการใช้ ๑๒.๑๖ ล้านตัน ใช้ในอุตสาหกรรมก่อสร้าง และดินซีเมนต์ มีปริมาณการใช้ ๖.๘๓ ล้านตัน ใช้ในอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ (ตารางที่ ๒)

สำหรับแร่โลหะที่มีปริมาณการผลิตสูงอย่าง แร่เงินและแร่ทองคำ ก็ได้ถูกใช้ในประเทศ แต่จะถูกทำให้อยู่รวมกันในรูปของแท่งโลหะผสม (Dore) ตั้งแต่ในขั้นตอนการผลิต หลังจากนั้นจะส่งออกไปยังโรงถลุงในต่างประเทศ เนื่องจากในไทยไม่มีโรงถลุงโลหะทองคำที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐานสากล

ตารางที่ ๒ ปริมาณการใช้แร่ที่สำคัญของไทย ปี พ.ศ.๒๕๔๙-๒๕๕๓

หน่วย : ตัน

	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓
หินปูน	๑๔๗,๙๑๙,๒๗๒	๑๔๙,๙๙๓,๔๖๔	๑๒๘,๖๗๙,๓๙๖	๑๒๐,๔๗๖,๖๐๗	๑๓๐,๖๑๑,๓๔๑
ถ่านหินลิกไนต์	๑๘,๘๕๒,๑๒๐	๑๗,๙๗๐,๔๒๙	๑๘,๕๓๑,๕๕๐	๑๗,๘๔๒,๕๒๘	๑๘,๑๑๗,๖๘๕
หินบะซอลต์	๙,๖๙๓,๘๘๙	๙,๕๕๘,๗๗๒	๘,๗๓๖,๖๕๔	๑๐,๘๗๘,๒๙๒	๑๒,๑๖๔,๙๕๓
ดินซีเมนต์	-	๙๔,๙๙๙	๓,๖๙๒,๐๔๒	๔,๘๗๖,๗๔๔	๖,๘๓๓,๗๐๕
หินแกรนิต	๔,๔๖๔,๒๒๖	๔,๙๕๙,๑๒๘	๔,๖๒๘,๖๒๒	๔,๘๗๑,๓๘๑	๔,๒๕๔,๑๔๖
หินดินดาน	๕,๔๘๖,๓๐๒	๔,๕๔๕,๙๐๐	๓,๙๑๒,๗๒๒	๔,๐๗๘,๕๖๑	๔,๑๒๖,๘๒๒

ที่มา : สำนักเศรษฐกิจและความร่วมมือระหว่างประเทศ

๓. การนำเข้า

ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะสามารถผลิตแร่ได้มากกว่า ๔๐ ชนิด แต่ก็มีแร่บางชนิดที่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ หรือ อาจผลิตได้ไม่ตรงตามความต้องการใช้ จึงจำเป็นต้องนำเข้าสินค้าแร่อีกจากต่างประเทศ เช่น ถ่านหินอื่นๆ ถ่านหินบิทูมินัส แร่สังกะสี ถ่านโค้ก แร่เหล็ก โมลิบดีนัม ถ่านหินแอนทราไซต์ และทัลก์ เป็นต้น ในปี ๒๕๕๓ ประเทศไทยมีการนำเข้าสินค้าแร่ทั้งสิ้น ๕๖,๑๑๙.๔ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๒ ร้อยละ ๒.๗๙

^๓ จรินทร์ (๒๕๕๓), สถานการณ์อุตสาหกรรมเหมืองแร่ของไทยปี ๒๕๕๒ และแนวโน้มปี ๒๕๕๓

สินค้าแร่นำเข้าที่สำคัญของไทยส่วนใหญ่เป็นแร่กลุ่มพลังงาน ได้แก่ ถ่านหินบิทูมินัส ถ่านโค้ก และ ถ่านหินอื่นๆ ซึ่งรวมแล้วมีมูลค่านำเข้า ๓๙,๓๖๒.๓ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ ๗๐.๑๔ ของการนำเข้าสินค้าแร่ทั้งหมด สินค้าแร่นำเข้าที่มีมูลค่ารองลงมา คือ แร่สังกะสี แร่เหล็ก และโมลิบดีไนต์ ตามลำดับ (ตารางที่ ๓)

ตารางที่ ๓ มูลค่าการนำเข้าแร่ที่สำคัญของไทย ปี พ.ศ.๒๕๔๙-๒๕๕๓

หน่วย : ล้านบาท

	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓
ถ่านหินอื่นๆ	๖,๐๖๒.๗	๙,๓๙๘.๘	๑๖,๖๒๔.๗	๑๗,๐๐๓.๑	๑๙,๒๘๖.๕
ถ่านหินบิทูมินัส	๑๐,๙๕๒.๑	๑๕,๔๒๖.๙	๑๗,๔๖๕.๖	๑๖,๔๔๕.๔	๑๕,๕๔๘.๓
แร่สังกะสี	๕,๒๗๓.๕	๖,๒๐๔.๒	๓,๔๙๙.๓	๑,๘๔๕.๔	๓,๗๘๑.๔
ถ่านโค้ก	๔๗๙.๓	๖๖๓.๘	๑,๐๔๐.๓	๑,๒๒๔.๒	๒,๙๒๒.๐
แร่เหล็ก	๑๔.๙	๒.๑	๖๙.๕	๕๐๙.๙	๑,๖๘๙.๘
โมลิบดีไนต์	๒.๓	๐.๖	๒๗๗.๑	๕๐๐.๔	๑,๖๒๗.๗
ถ่านหินแอนทราไซต์	๑,๒๓๖.๕	๘๓๖.๔	๑,๒๘๐.๔	๒,๒๐๙.๕	๑,๕๓๙.๖
ทัลก์	๖๕๒.๗	๗๙๑.๙	๑,๐๓๓.๘	๕,๐๘๙.๒	๑,๔๕๒.๙
แร่อื่นๆ	๙,๙๐๐.๕	๑๗,๕๗๗.๘	๑๕,๕๒๐.๖	๙,๗๖๗.๐	๘,๒๗๑.๒
รวม	๓๔,๕๗๔.๕	๕๐,๙๐๒.๕	๕๖,๘๑๑.๓	๕๔,๕๙๔.๑	๕๖,๑๑๙.๔

ที่มา : สำนักเศรษฐกิจและความร่วมมือระหว่างประเทศ

สินค้าแร่พลังงานที่มีการนำเข้าสูงที่สุด ได้แก่ ถ่านหินอื่นๆ ๙๓๐ ล้านตัน ถ่านหินบิทูมินัส ๖.๖๒ ล้านตัน ถ่านหินแอนทราไซต์ ๐.๓๗ ล้านตัน และถ่านโค้ก ๐.๒๑ ล้านตัน โดยมีแหล่งนำเข้าสินค้าแร่พลังงานที่สำคัญจาก อินโดนีเซียและออสเตรเลีย สินค้าแร่โลหะที่มีการนำเข้าสูงที่สุด ได้แก่ แร่เหล็ก ๐.๔๖ ล้านตัน และแร่สังกะสี ๐.๑๗ ล้านตัน โดยมีแหล่งนำเข้าที่สำคัญจากแอฟริกาใต้ อินเดีย ออสเตรเลีย และเปรู สินค้าแร่โลหะที่มีการนำเข้าสูงที่สุด ได้แก่ หินบะซอลต์ ๐.๒๗ ล้านตัน หินแกรนิต ๐.๑๔ ล้านตัน ทัลก์ ๐.๑๔ ล้านตัน และซิลเฟอร์ ๐.๑๓ ล้านตัน โดยมีแหล่งนำเข้าที่สำคัญจากจีน บราซิล จีน และสิงคโปร์

ตารางที่ ๔ ปริมาณการนำเข้าแร่ที่สำคัญของไทย ปี พ.ศ.๒๕๔๙-๒๕๕๓

หน่วย : ตัน

	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓
ถ่านหินอื่นๆ	๔,๘๕๑,๖๑๘	๖,๒๘๘,๔๖๙	๘,๓๗๙,๘๔๑	๓๖,๗๔๘,๘๘๔	๙,๗๐๐,๗๒๐
ถ่านหินบิทูมินัส	๕,๗๐๗,๖๐๖	๗,๖๐๗,๘๖๒	๗,๒๙๙,๔๙๒	๗,๐๖๖,๘๐๒	๖,๖๑๙,๑๗๐
แร่เหล็ก	๒,๓๕๖	๗๖	๑๐,๒๑๖	๒๐,๑๑๓,๑๒๑	๔๕๗,๕๐๘
ถ่านหินแอนทราไซต์	๕๕๓,๔๘๙	๓๐๕,๔๖๐	๒๔๒,๑๙๗	๖๗๗,๕๒๒	๓๖๗,๘๑๗
หินบะซอลต์	๑๗,๑๘๑	๑๘,๙๙๒	๒๐,๘๕๗	๑๗,๐๙๑	๒๖๘,๗๖๗
ถ่านโค้ก	๕๓,๖๗๒	๖๖,๓๑๗	๕๒,๕๙๓	๑๑๗,๕๕๔	๒๐๘,๗๒๙
สังกะสี	๑๐๑,๘๖๖	๑๖๙,๖๒๓	๑๙๓,๘๐๙	๑๔๘,๔๔๑	๑๗๔,๕๘๖
หินแกรนิต	๑๕๘,๘๐๖	๒๕๘,๐๘๔	๑๓๘,๑๖๒	๑๓๗,๖๕๖	๑๓๘,๔๗๖
ทัลก์	๘๒,๐๐๗	๙๘,๗๓๕	๑๑๖,๙๐๖	๑๐๐,๙๑๙	๑๓๕,๒๑๙
ซิลเฟอร์	๘๑,๒๗๑	๗๑,๑๘๔	๑๑๙,๘๖๒	๕๗,๐๗๖	๑๓๒,๑๙๙

ที่มา : สำนักเศรษฐกิจและความร่วมมือระหว่างประเทศ

๔. การส่งออก

ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะสามารถผลิตแร่ได้กว่า ๔๐ ชนิด และแร่ส่วนใหญ่จะถูกใช้ในการบริโภคภายในประเทศ แต่ก็มี การส่งออกสินค้าแร่บางชนิดที่สามารถผลิตได้มากกว่าความต้องการภายในประเทศ โดยในปี ๒๕๕๓ มีการส่งออกสินค้าแร่ทั้งสิ้น ๘,๑๘๙.๓ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๒ ร้อยละ ๒๘.๗๕ และมีสินค้าแร่ส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ยิปซัม แร่เหล็ก แมงกานีส โดโลไมต์ และเฟลด์สปาร์ (ตารางที่ ๕)

ตารางที่ ๕ มูลค่าการส่งออกแร่ที่สำคัญของไทย ปี พ.ศ.๒๕๔๙-๒๕๕๓

หน่วย : ล้านบาท

	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓
ยิปซัม	๒,๖๒๗.๙	๒,๘๑๙.๕	๒,๘๓๖.๐	๓,๒๕๘.๖	๓,๕๗๙.๗
แร่เหล็ก	๓๔๘.๑	๑,๖๙๙.๗	๑,๐๒๗.๔	๑,๐๐๒.๙	๑,๘๙๗.๔
แมงกานีส	๓.๕	๕.๓	๐.๑	๕๖.๖	๗๕๔.๐
โดโลไมต์	๑๔๐.๕	๑๗๑.๕	๒๐๕.๙	๒๖๕.๙	๔๑๑.๔
เฟลด์สปาร์	๕๐๓.๔	๓๗๔.๒	๔๓๕.๐	๒๘๙.๑	๓๖๘.๕
แร่อื่นๆ	๒,๓๘๘.๕	๑,๗๑๘.๔	๑,๔๖๗.๕	๑,๔๘๗.๓	๑,๑๗๘.๓
รวม	๖,๐๑๑.๙	๖,๗๘๘.๖	๕,๙๗๑.๙	๖,๓๖๐.๔	๘,๑๘๙.๓

ที่มา : สำนักเศรษฐกิจและความร่วมมือระหว่างประเทศ

สินค้าแร่ที่มีการส่งออกมากที่สุด คือ ยิปซัม มีการส่งออกประมาณ ๗ ล้านตัน ซึ่งไทยเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ที่สุดของโลก โดยมีตลาดส่งออกที่สำคัญ คือ อาเซียน อินเดีย และญี่ปุ่น ส่วนสินค้าแร่ที่มีการส่งออกรองลงมา ได้แก่ โดโลไมต์ ๑.๔ ล้านตัน แร่เหล็ก ๑.๓ ล้านตัน แอนไฮไดรต์ ๐.๖ ล้านตัน และเฟลด์สปาร์ ๐.๕ ล้านตัน ตามลำดับ (ตารางที่ ๖)

ตารางที่ ๖ ปริมาณการส่งออกแร่ที่สำคัญของไทย ปี พ.ศ.๒๕๔๙-๒๕๕๓

หน่วย : ตัน

	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓
ยิปซัม	๕,๓๑๑,๔๖๗	๖,๒๒๗,๗๗๙	๖,๐๔๒,๘๙๖	๕,๙๙๒,๑๕๘	๖,๙๙๕,๙๕๓
โดโลไมต์	๕๔๔,๐๗๖	๖๖๙,๙๐๙	๗๐๔,๑๗๖	๘๔๑,๘๕๒	๑,๓๖๘,๓๐๐
แร่เหล็ก	๒๓๔,๘๐๙	๑,๒๘๑,๘๒๙	๘๗๗,๕๔๒	๘๑๐,๓๑๐	๑,๓๓๙,๘๖๖
แอนไฮไดรต์	๕๕๘,๘๙๐	๕๔๐,๘๖๕	๕๘๙,๗๓๗	๕๓๓,๙๘๐	๖๐๑,๑๙๐
เฟลด์สปาร์	๖๗๐,๖๒๓	๕๐๗,๑๘๓	๕๖๖,๙๘๕	๓๗๖,๐๐๓	๔๔๙,๔๘๑
หินปูน	๘๑๒,๙๗๘	๖๖๗,๒๘๓	๑,๑๖๔,๒๖๙	๑,๒๒๐,๙๙๘	๒๕๘,๒๓๕

ที่มา : สำนักเศรษฐกิจและความร่วมมือระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ ในปี ๒๕๕๓ ยังมีการส่งออกสินค้าแร่ที่อยู่ในรูปโลหะสูงถึง ๑๙,๑๖๙ ล้านบาท โดยโลหะส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ดีบุก ๑๓,๒๖๖.๗ ล้านบาท ทองคำ ๕,๐๒๒.๙ ล้านบาท เงิน ๓๙๕.๓ ล้านบาท สังกะสี ๓๓๕.๗ ล้านบาท และทองแดง ๑๘๔.๔ ล้านบาท ตามลำดับซึ่งสามารถแบ่งตามรูปแบบการผลิตได้ ๒ ประเภท คือ สินค้าแร่ที่นำเข้าแร่ดิบเพื่อถลุงแล้วส่งออกในรูปโลหะ ได้แก่ ดีบุก และสังกะสี และสินค้าแร่ที่ผลิตแร่ดิบได้เองแล้วส่งออกในรูปของแท่งโลหะผสม ได้แก่ ทองคำ และเงิน (ตารางที่ ๗)

ตารางที่ ๗ มูลค่าการส่งออกสินค้าแร่ในรูปโลหะของไทย ปี พ.ศ.๒๕๔๙-๒๕๕๓

หน่วย : ล้านบาท

	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓
ดีบุก	๗,๔๕๓.๒	๑๐,๓๖๒.๖	๑๑,๔๓๕.๒	๘,๓๓๕.๕	๑๓,๒๖๖.๗
ทองคำ	๒,๕๔๕.๙	๒,๖๑๐.๔	๒,๒๒๑.๘	๕,๒๑๗.๘	๕,๐๒๒.๙
เงิน	๑๕๒.๕	๑๑๔.๙	๙๑.๐	๒๖๓.๙	๓๕๙.๓
สังกะสี	๗๐๔.๐	๗๗๑.๙	๖๗๕.๐	๙๑๓.๑	๓๓๕.๗
ทองแดง	๐.๐	๐.๑	๐.๐	๑๔.๖	๑๘๔.๔
รวม	๑๐,๘๕๕.๖	๑๓,๘๕๙.๙	๑๔,๔๒๓.๐	๑๔,๗๔๔.๙	๑๙,๑๖๙.๐

ที่มา : สำนักเศรษฐกิจและความร่วมมือระหว่างประเทศ

๕. ค่าภาคหลวงแร่

แร่เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วหมดไป (Non-renewable Resource) โดยมีสังคมส่วนรวมเป็นเจ้าของ ภาครัฐซึ่งเป็นตัวแทนของสังคมมีหน้าที่ต้องเข้าไปจัดสรรการใช้ทรัพยากรแร่ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม โดยจัดเก็บผลประโยชน์ส่วนหนึ่งจากผู้ที่น่าทรัพยากรแร่มาใช้ และรัฐจะนำผลประโยชน์นั้นมากระจายสู่สังคม ผลประโยชน์ดังกล่าวที่รัฐจัดเก็บ เรียกว่า ค่าภาคหลวงแร่ (Mining Royalty) ซึ่งมีทั้งการเก็บในอัตราคงที่และอัตราก้าวหน้า ค่าภาคหลวงแร่ที่เก็บได้ส่วนหนึ่งจะถูกนำส่งเป็นรายได้ของรัฐบาล และอีกส่วนหนึ่งจะจัดสรรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

ในปี ๒๕๕๓ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่สามารถจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ได้ประมาณ ๒,๕๒๔.๒ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๒ ร้อยละ ๖.๓๗ โดยเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นด้านปริมาณผลผลิตเป็นสำคัญ แร่ที่สามารถจัดเก็บค่าภาคหลวงได้มากที่สุด ได้แก่ หินปูน ถ่านหินลิกไนต์ แร่ทองคำ และยิปซัม ค่าภาคหลวงจากแร่ทั้ง ๔ ชนิดมีมูลค่ารวมกันถึง ๒,๐๒๑.๙ ล้านบาท หรือ คิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ ๘๐.๑ ของค่าภาคหลวงแร่ที่จัดเก็บได้ทั้งหมด (ตารางที่ ๘)

ตารางที่ ๘ การจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ของไทย ปี พ.ศ.๒๕๔๙-๒๕๕๓

หน่วย : ล้านบาท

	๒๕๔๙	๒๕๕๐	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓
หินปูน	๖๔๓.๒	๖๔๑.๗	๖๖๐.๙	๗๙๖.๒	๘๓๖.๐
ถ่านหินลิกไนต์	๓๗๕.๑	๓๖๑.๘	๓๗๐.๘	๖๐๑.๗	๗๑๓.๐
แร่ทองคำ	๖๐.๔	๗๗.๙	๑๑๙.๗	๓๒๕.๐	๒๕๘.๒
ยิปซัม	๑๖๓.๐	๑๖๑.๘	๑๕๗.๒	๑๙๒.๕	๒๑๔.๗
อื่นๆ	๓๗๘.๙	๔๓๒.๖	๔๙๘.๗	๔๕๗.๕	๕๐๒.๓
รวม	๑๖๒๐.๖	๑๖๗๕.๘	๑๘๐๗.๓	๒,๓๗๒.๙	๒,๕๒๔.๒

ที่มา : สำนักเศรษฐกิจและความร่วมมือระหว่างประเทศ

๖. แนวโน้มอุตสาหกรรมเหมืองแร่ไทยในปี ๒๕๕๔

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) รายงานว่าภาวะเศรษฐกิจไทยในปี ๒๕๕๓ ขยายตัวจากปี ๒๕๕๒ ร้อยละ ๗.๘ และคาดว่าแนวโน้มเศรษฐกิจไทยในปี ๒๕๕๔ จะยังขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องจากปี ๒๕๕๓ แต่ขยายตัวในอัตราที่ชะลอลง โดยประมาณการการขยายตัวทางเศรษฐกิจปี ๒๕๕๔ ไว้ที่ร้อยละ ๓.๕-๔.๕ ซึ่งสอดคล้องกับประมาณการของหน่วยงานวิจัยด้านเศรษฐกิจอื่นๆ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

ตารางที่ ๙ ประมาณการการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทย ปี พ.ศ.๒๕๕๔

หน่วยงาน	ประมาณการการขยายตัว
Capital Nomura	๔.๘
TISCO Securities	๔.๗
SCB Economic	๔.๓
HSBC	๔.๙
Kasikorn Research	๓.๖
สศช.	๓.๕ - ๔.๕
สศค.	๔.๐ - ๕.๐
ธปท.	๔.๑
เฉลี่ย	๔.๔

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

สำหรับแนวโน้มของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ในปี ๒๕๕๔ คาดว่าจะขยายตัวได้ตามการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย เนื่องจากอุตสาหกรรมเหมืองแร่ได้รับานิสงค์จากอุตสาหกรรมต่อเนื่องภายในประเทศที่ยังขยายตัวได้ดี เช่น อุตสาหกรรมก่อสร้าง^๔ อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์^๕ และอุตสาหกรรมเซรามิก^๖ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมเหมืองแร่จะขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงเช่นเดียวกับในภาพรวมของประเทศ โดยที่มูลค่าผลผลิตแร่จะขยายตัวไม่สูงมากนัก ใกล้เคียงกับอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย คือ ประมาณร้อยละ ๔-๕ และมีปัจจัยเสี่ยงด้านลบที่ควรเฝ้าระวัง ได้แก่

๑. อัตราเงินเฟ้อและราคาน้ำมันในตลาดโลกที่มีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นกว่าปีก่อน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อต้นทุนของผู้ประกอบการ

๒. อัตราดอกเบี้ยนโยบายมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นเพื่อสกัดการเร่งตัวของเงินเฟ้อ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อต้นทุนทางการเงินของผู้ประกอบการ^๗

^๔ สำนักงานเศรษฐกิจการคลังคาดว่าอุตสาหกรรมก่อสร้างจะขยายตัวตามการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐที่จะเริ่มลงทุนได้จริงในปีนี้

^๕ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมคาดว่าอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์จะขยายตัวตามความต้องการใช้ปูนซีเมนต์เพื่อใช้ในการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยหลังเหตุการณ์น้ำท่วม และการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐ

^๖ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมคาดว่าอุตสาหกรรมเซรามิกจะขยายตัวตามความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์เซรามิกที่เพิ่มขึ้นจากผลของมาตรการกระตุ้นอสังหาริมทรัพย์ของภาครัฐที่ยังคงมีอยู่

^๗ ศึกษาเพิ่มเติมได้จาก บุญญวัฒน์ (๒๕๕๔), อัตราดอกเบี้ยนโยบายกับต้นทุนของผู้ประกอบการ

อ้างอิง

จรินทร์ ชลไพศาล. ดัชนีผลผลิต แรงงาน และผลิตภาพแรงงานของอุตสาหกรรมเหมืองแร่. บทความเผยแพร่ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่, พฤษภาคม ๒๕๕๓.

จรินทร์ ชลไพศาล. สถานการณ์อุตสาหกรรมเหมืองแร่ของไทยปี ๒๕๕๒ และแนวโน้มปี ๒๕๕๓. บทความเผยแพร่ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่, พฤษภาคม ๒๕๕๓.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. รายงานแนวโน้มเงินเฟ้อ เมษายน ๒๕๕๔. เมษายน ๒๕๕๔.

บุญญวัฒน์ ชุนอินทร์. อัตราดอกเบี้ยนโยบายกับต้นทุนของผู้ประกอบการ. บทความเผยแพร่ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่, มีนาคม ๒๕๕๔.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่ ๑/๒๕๕๔ และแนวโน้มปี ๒๕๕๔. พฤษภาคม ๒๕๕๔.

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง. รายงานประมาณการเศรษฐกิจไทยปี ๒๕๕๔. มิถุนายน ๒๕๕๔.

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. สรุปภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมปี ๒๕๕๓ และแนวโน้มปี ๒๕๕๔. ธันวาคม ๒๕๕๓.